

TAULA DE CONTINGUTS

Hiemem dimidium - Rivus de Berilas 947 dC	11
Intineris - Castrum octavianum	25
Castrum octavianum	33
A palatium	53
Aera nova	79
Corduba (Qúrtuba)	93
Itineris I - Mare nostrum	103
Tempus fugit - Rivus de Berilas	119
Itineris II - Al-andalus	129
Remissionem peccatorum I - Mediona	149
Tempus magnus I - Corduba	159
Remissionem peccatorum II - Barcelona	181
Tempus magnus II - Corduba	191
Remissionem peccatorum III - Mediona	205
Tempus magnus III - Corduba	209
Pecatorum resolutum - Mediona	227
Tempus magnus IV - Corduba	233
Tempus amoris - Rivus de Berilas	251
Tempus resolutum - Corduba	255
A palatium	273
Postremus conatum	277
Discendi tempus - Rivus de Berilas, Mediona	299
Redeo terra domus	305
Domina comitatus - Barcelona	323
Tempus nuptiae - Rivus de Berilas, Mediona	335
Constructione tempus - Rivus de Berilas	351
Dades històriques	355
Índex de personatges	357

A començaments del segle x, el Penedès era terra de marca. El comtat de Barcelona hi tenia la línia de frontera amb els sarraïns. La societat del segle x considerava aquelles terres com a molt perilloses per la seva funció de límit entre cristians i musulmans.

Des del califat omeia de Còrdova, els sarraïns cada vegada arriscaven més en les seves incursions dins els territoris cristians fent les conegudes ràtzies o algarades. Se solien produir amb el bon temps i tenien la singularitat de no ocupar el territori sinó que saquejaven i marxaven amb el botí i els presoners pels quals després demanaven rescats suculents.

La marca penedesenca era, doncs, freqüentment delmada per les ferotges incursions sarraïnes. La línia de contenció de la marca estava fixada a Olèrdola, que disposava de recursos i jurisdicció per afrontar la defensa. Podia disposar de l'ajut d'altres territoris veïns com Mediona, Sarroca, Subirats o Lavit. Dins d'aquests territoris hi havia el lloc anomenat Rivus de Birlas o Rivus Berilas (documentat l'any 917). Va ser allà on es va establir un priorat benedictí amb l'objectiu de repoblar una part de la marca penedesenca dependent de Mediona. Al voltant seu va créixer l'actual municipi de Sant Pere de Riudebitlles.

Aquests fets s'han demostrat al llarg del temps com a fonamentals per a entendre el desenvolupament de la conca del Riudebitlles. Aquesta zona ha estat un exemple, a partir del segle xi, de com l'aprofitament dels recursos hidràulics va permetre l'assentament i posterior consolidació d'una societat industrial i benestant.

Aquesta és la crònica novel·lada d'uns fets històrics que de ben segur es podrien haver desenvolupat de la manera narrada. Es tracta d'una història que també vol ser el reflex de l'esforç de tot un seguit de personatges que van intentar fer arribar la pau i el progrés a una terra inicialment destinada a ser tan sols terra de marca.

HIEMEM DIMIDIUM - RIVUS DE BERILAS 947 dC

L'aire gèlid tallava la cara del germà Ponç com el fil d'una daga. Per més encorbat que caminés, l'hàbit negre benedictí de roba gruixuda no era suficient per evitar que el fred li penetrés fins al moll dels ossos. Una minsa claror grisenca envoltava aquell paratge que anomenaven Rivus de Berilas en referència al nom del riu que regava aquelles terres aparentment fèrtils. Feia hores que no veia ni una ànima vivent en el camí que l'havia dut fins allà.

Una primera inspecció del lloc el va portar a fixar-se en dues senzilles construccions properes l'una de l'altra. La primera era una cabana de fusta que es trobava a tocar de la llera del riu però a distància prudencial per evitar les possibles crescudes de l'aigua. L'altra era construïda amb pedra camí amunt al començament d'una plana. Dominava, a cop de vista, un tros considerable de terreny ben cuidat i conreat. Segons els coneixements del frare, les glaçades no devien fer gaires estralls en aquells conreus encimbellats que, de moment, no aconseguia identificar.

Pensant que la poca claror aviat s'esvairia i que no podia quedar-se pas al rellent glaçat de la nit, en Ponç va encaminar-se cap a la construcció més enlairada per demanar aixopluc. De lluny, aquella figura fosca que avançava a poc a poc podria haver semblat ben bé un espectre, en aquella minsa llum.

La petita pujada el va fer agafar amb fermesa al bastó gruixut de castanyer amb què s'ajudava a caminar. El toc càlid i suau de la fusta li aportava confiança i el retornava a les seves escapades espirituals al massís del Montseny, d'on precisament era originari

aquell gaiato. S'hi agafava fort quan el seu esperit li demanava un xic d'assossegament i meditació com era el cas d'aquell moment.

En arribar a la casa, va trucar a la porta massissa amb el bastó amb més vigor del que hauria desitjat. L'esforç per arribar-hi l'havia fet esbufegar i no havia calculat prou bé la seva fermesa.

Dins la casa es van mig espantar perquè no era gens habitual que algú es presentés a aquelles hores del capvespre quan la foscor ja era quasi present. En Tomàs, el pagès que conreava aquelles terres, va inquirir la identificació de qui trucava.

—Disculpeu per l'hora en què arribo, bona gent —va cridar el nouvingut des de l'altra banda de la porta—. Soc el germà Ponç, monjo benedictí enviat per l'abat Gotmar de Sant Cugat en missió especial. No tindrien pas un racó per un pobre viatjant afamat i mort de fred?

La porta de la casa es va obrir lentament després d'un xerric de forrellat i va aparèixer, rere la fusta de roure envellida, la cara enfurrunyada d'un home de mitjana edat colgada d'arrugues i amb ulls escrutadors.

—Si veniu en so de pau, no us quedeu al carrer, bon home —va dir en Tomàs acabant d'obrir del tot la porta.

Una bafarada d'aire càlid i enganxós va reconfortar la cara d'en Ponç només entrar. El fred i la humitat començaven a deixar empremta en el seu físic malgrat la seva relativa joventut. Un cop dins, en Tomàs li va oferir seient en un banc al costat de la llar de foc i li donà un got de vi que el monjo va engolir de bon grat. En Ponç necessitava refer el seu cos malmès després d'hores de viatge. Al costat de la llar hi havia, a part d'en Tomàs, la seva dona Bruna i els seus fills, en Tomeu, de divuit anys, i la Júlia, de quinze.

Un cop l'escalfor de la llar i el bon vi van revifar en Ponç, el monjo va relatar a en Tomàs i la seva família la tasca que el portava per aquelles terres.

—El meu senyor, l'abat Gotmar, ha pres la determinació d'establir una comunitat en aquest indret seguint el suggeriment del

comte Sunyer de Barcelona. Amb l'establiment d'un priorat, es reforçaria el paper de la marca penedesenca i s'evitarien ràtzies sarraïnes com les dels anys 940 i 942.

—Certament, bon home, la inseguretat d'aquestes terres ha fet que poca gent s'hi vulgui establir com nosaltres —va confirmar en Tomàs, assegut davant seu també amb un got de vi entre les mans i els ulls vidriosos—. Malgrat tot, confiem en la força del senyor de Mediona, al qual retem vassallatge i les terres del qual nosaltres treballem. De moment, no en tenim cap queixa.

—Un cop hagi visitat aquestes terres i confirmat que són aptes per al cultiu i per establir aquesta comunitat benedictina, és amb ell que hauré de parlar, doncs —va donar-li la raó en Ponç—. Haurem d'arribar a un acord entre el senyor de Mediona i el nostre monestir i, així, iniciar l'establiment. Això haurà de ser demà, però, i, per tant, us demanaria que em permetéssiu passar la nit a casa vostra i fer un mos, si no hi teniu inconvenient. La gana se'm menja.

En aquesta ocasió va ser la Bruna qui va acceptar la petició amb un somriure. Era una dona de mitjana edat amb cara afable i un xic entrada en carns.

—Serà per nosaltres una satisfacció que s'avingui a compartir el sopar, germà Ponç.

Tot seguit, i enmig d'una petita gatzara, van disposar-se a repartir els aliments que la Bruna ja tenia quasi enllestits. Al llarg de l'estona que van seure a taula, en Ponç va anar observant l'interior d'aquella humil però neta i confortable llar. Li va cridar l'atenció que dins la construcció no hi hagués cap animal, cosa que sí que era habitual en moltes llars. Va preguntar a en Tomàs per aquesta circumstància i ell li va contestar que a la barraca que havia vist a prop de la llera del riu hi tenien la somera a càrrec del seu serf, en Lluc.

La conversa va anar voltant vers la missió encomanada per l'abat de Sant Cugat a en Ponç. En Tomàs cantà les excel·lències d'aquelles terres al prior. Feia anys que s'hi havien establert i les concixia pam a pam. El clima era benigne i l'aigua no hi faltava,

unes característiques que la feien apta per engrandir la zona de cultiu que fins llavors, i malgrat la migradesa de la població, havien anat ampliant de mica en mica. Davant tals afirmacions, en Ponç va confirmar el que ja sospitava. Rivus de Berilas era un lloc indicat per a l'establiment d'un priorat benedictí dependent de Sant Cugat. Concloueren, doncs, que l'endemà en Ponç marxaria cap a Mediona, seu del senyor d'aquells paratges, per iniciar els tràmits per la cessió de terres i per demanar la seva ajuda.

—Per a la vostra seguretat, però, us faré acompanyar per en Lluc —va puntualitzar en Tomàs—. No voldria que haguéssiu d'afrontar les possibles dificultats del trajecte tot sol, no solament les del terreny sinó també per dissuadir algun possible malfactor, fet que no és habitual però sí possible en aquests temps. Penseu que el gruix de les escasses forces de què disposa el senyor de Mediona estan destinades en els punts més avançats de la marca. També us cediré la meva somera per fer més còmode i més ràpid el tros de camí fins al castell de Mediona.

En Tomàs va fer anar a buscar en Lluc a en Tomeu, que va tornar a la casa ben prest. El serf era un jove de vint-i-cinc anys, alt i de maneres una mica rudes, però ben disposat a acompanyar en Ponç.

—Ja hi pot comptar, Tomàs —va exclamar alçat enmig de l'estança principal de la casa—. Senyor *flare*, no tingui cap dubte que amb mi estarà segur.

En acabar tal afirmació, el serf va fer una mirada al seu voltant buscant els ulls de la Júlia, que era a la cuina de la casa endreçant els estris del sopar. Ella, una mica cohibida per aquella mirada, va abaixar la cara per evitar-la i s'enrojolà.

A en Lluc, en realitat la sortida de la rutina diària li semblava un bé de Déu. La feina avorrida del camp podia esperar la seva tornada. No obstant això, sí que enyoraria la presència de la jove Júlia perquè la seva franquesa, simpatia i també la fesomia agradable i bonica el tenien bastant pertorbat. No podia treure's del cap aquestes cabòries i les més que possibles complicacions

amb en Tomàs. La Júlia era la nineta dels ulls del pare i segurament no seria fàcil eludir la seva vigilància per acostar-s'hi.

A en Ponç, la son el vencia i després de sopar va demanar a en Tomàs que li permetés retirar-se a descansar. La tasca que li havia encomanat l'abat Gotmar li semblava difícil de realitzar tot i comptar amb l'ajut de Déu. El fet de construir un priorat a la riba del Rivus de Berilas tenia avantatges per diverses raons, a part de les que hi havia afegit en Tomàs al llarg de la conversa. L'indret era equidistant de Mediona i d'Olèrdola. Limitava per llevant amb Lavit i per ponent amb Mediona, a qui retia vassallatge. Era un terreny poc accidentat propici per al conreu i l'aprofitament de les aigües del riu. Per tot això, doncs, era un bon lloc per establir-hi una comunitat. Tot i així, en Ponç va pensar que hauria de buscar ajut per fer front a la tasca encomanada.

El camí que van haver de seguir l'endemà al matí en Ponç i en Lluc fins al castell de Mediona no va resultar difícil. El jove de Rivus de Berilas coneixia bé el terreny i sempre van anar pels indrets més adients, tot i que, a vegades, aquesta seguretat requeria unes petites marrades. Pels volts de migdia divisaren la poc graciosa silueta del castell, que més aviat semblava una masia mal acabada que un conjunt fortificat. Per a la seva funció defensiva tan sols disposava d'una torre de guaita poc alta coronada per merlets. En Ponç va rumiar que poca defensa es podria oferir davant un atac una mica ben organitzat.

—No es deixi enganyar per les aparences —va fer en Lluc, endevinant-li els pensaments—, que jo recordi no han patit mai cap ensurt, els amos del castell. En realitat, serveix més com a llar del senyor de Mediona i els seus hostes que de post defensiu. Olèrdola i Claramunt asseguren la defensa de la marca amb més amplitud, mitjans i emplaçament.

El lloctinent del reduït cos de guàrdia de què disposava el senyor de Mediona va preguntar-los per la naturalesa i motiu de la seva visita a la porta del castell. La mirada penetrant del soldat era sòlida com els murs que protegia. En Ponç donà ràpidament

raó del seu encàrrec per part del comte de Barcelona i de l'abat de Sant Cugat i va demanar que atenguessin la somera, que semblava fatigada. En Lluç també va saludar el lloctinent de guàrdia. Alguna vegada havien compartit conversa en algun mercat de la comarca i, fins i tot, algun got de vi en una de les tavernes dels llogarets que, de tant en tant, visitaven amb el seu amo Tomàs per proveir-se dels estris que els eren necessaris.

En Ponç va donar els documents acreditatius de la seva missió a un dels servents del senyor per a què els fes arribar al senyor de Mediona i van esperar al cos de guàrdia que tingués a bé de rebre'ls. Pel que semblava, anava un pèl atrafegat departint els afers del territori amb el seu senescal.

Va ser parlant amb el lloctinent que en Ponç va poder-se fer una idea de l'estructura de la construcció. El castell presentava una planta baixa dedicada a cos de guàrdia, armeria i magatzem. A l'exterior hi havia el pati d'armes i un cobert que servia de corral per als animals. L'edifici principal tenia dos pisos més. El primer era la planta noble, on hi havia les estances privades dels senyors i un saló per rebre visites. La mateixa sala servia per despatxar assumptes d'administració, tasca que, segons el lloctinent, no agradava gaire al senyor i per això la deixava a mans del seu senescal. Al costat de la gran sala hi havia també un despatx per guardar-hi documents relacionats amb el vincle que es mantenia amb la casa comtal de Barcelona, que era la que rebia el vassallatge de Mediona. En aquells temps de canvi, poder i ambició, la casa comtal gaudia d'un poder i prestigi veritablement notable. Les estances del servei i també alguna de més petita que servia de rebost i magatzem eren a dalt de tot de l'edifici.

En aquells moments, al despatx de la primera planta, en Jeroni, senyor de Mediona, i l'Arcadi, el seu senescal, tractaven sobre com anaven de justos tant de diners com de personal, viandes i gra. A més de tot això, havien de vigilar amb la llenya que també escassejava, no pas per falta d'arbres, ja que tot el voltant era un bosc de pi ben ufanós, sinó perquè el poc personal

de què disposaven no trobava temps per a aquesta tasca. D'altra banda, no seria adient que els homes amb rang s'haguessin d'arremangar perquè aquella era una feina de la plebs. Els senyors, senescals, oficials i clergues bé que havien de guardar les formes que la seva posició demanava. Un cop van haver departit sobre aquests temes, van disposar-se a estudiar els documents de l'enviat de l'abat de Sant Cugat amb deteniment.

Després de mig matí d'espera, en Ponç i en Lluç van ser cridats i conduïts fins al despatx oficial del castell on els esperaven els dirigents d'aquelles terres.

En Jeroni de Mediona seia darrere una taula de fusta plena de papers, un tinter, llibres de comptes i una espalmatòria encesa que ben just il·luminaria l'estança si no hagués estat per la llum que entrava per la finestra de llevant. Al seu costat, el senescal del castell seia en un senzill tamboret encoixinat i observava en Ponç i el seu acompanyant amb interès. El frare va acostar-se a dos passos dels amfitrions, es va presentar i va explicar amb les seves pròpies paraules allò que els documents acreditatius ja detallaven referent a l'ambaixada

En Jeroni de Mediona arrufava el nas mentre sentia de boca d'en Ponç les premisses que el comte de Barcelona els demanava. Només va expressar-se quan en Ponç va acabar de parlar.

—No entenem com el nostre comte ens demana semblant esforç tot i saber les dificultats que ja tenim actualment —va començar a parlar amb aplom el senyor de Mediona des del seu setial—. Hem de vigilar el nostre territori per poder atendre el delme que correspon al comte i, alhora, hem de proporcionar homes, intendència i bestiar a la línia de marca, ja que les ràtzies sarraïnes sovintegen. Si això no fos poc, se'ns demana que aportem terrenys, diners, esforços i persones per a poder construir un priorat a la riba del Rivus de Berilas. —Dit això, va aturar-se per agafar aire i es va gratar un moment el nas. Finalment va acabar donant la seva sentència després de compartir una mirada de conformitat amb el senescal—. Per la nostra part, creiem que és més important reforçar la marca que no pas fer una església

terra endins del nostre territori. Segur que estem en el nostre dret si ens neguem a la petició comtal.

–Benvolgut senyor... –va intentar rebatre en Ponç una mica perplex–, un priorat benedictí en el seu territori aportaria seguretats a la gent per repoblar la terra. Això beneficiaria, de retruc, els seus dominis i li ompliria les seves arquees. Sé que l'esforç inicial ha de ser gran, però els beneficis a llarg termini seran majors que no pas els esforços.

–Si els sarraïns travessen les nostres terres lliurement, els beneficis a llarg termini poden ser escassos, germà –va replicar el senescal amb cara d'enuig–. Per això és més important reforçar primer la línia de marca. Que el senyor comte ens doni més homes i recursos per aquesta tasca i després ja en parlarem.

–Però, bons senyors..., em deixen astorat. De debò que no veuen els beneficis que tindria per a tot el territori una nova comunitat religiosa?

En Jeroni de Mediona va fer un lleu gest amb la mà com donant a entendre que aquella conversa s'havia d'acabar i s'abocà damunt la taula per remenar els papers que hi tenia.

–Germà Ponç, crec que és inútil donar més arguments –va intervenir, llavors, en Lluç, amb brusquedat–, és evident que no atendran a raons. Val més que fotem el camp d'aquí.

–Perdonin les paraules del meu acompanyant –va exclamar en Ponç contrariat per la sortida del serf quan ell no li havia demanat el parer. Calia intentar calmar les aigües amb el senyor de Mediona més que no pas embravir-les–. Puc entendre les vostres raons. Tots tenim en ment la ràtzia de Muhàmmad al-Tamir, califa de Lleida, que va assolar la marca deixant un rastre de foc i destrucció al seu pas. Al cap i a la fi, d'això no fa pas tant. Tot i així, em sembla que la vostra negativa, per ben enraonada que sigui, no serà pas ben rebuda per les autoritats comtals ni tampoc per les eclesiàstiques de Sant Cugat. Des del punt de vista militar i de seguretats, ambdós aconsellen una segona línia de contenció i assentament amb més garanties que les que hi ha marca endins actualment.

No hi van valdre raons per al senyor de Mediona i el seu senescal, per més que en Ponç hi insistí. Davant la contundència de les conviccions d'aquells dos homes i, adonant-se que haurien de marxar si no volien arribar de fosc a Rivus de Berilas, en Lluc va suggerir de nou al seu protegit que no podien trigar a emprendre la marxa. En Ponç, desconcertat per la situació, no sabia què dir i fou en Jeroni de Mediona qui va intervenir llavors per mirar de suavitzar la situació.

—Com ja veieu, ara per ara no ens posarem d'acord. Val més que donem per acabada, doncs, la nostra trobada. Tot i així, estaria molt honrat si acceptéssiu la meva hospitalitat i prenguéssiu un mos abans de partir. Passeu a les estances inferiors i demanaré que us preparin unes viandes per tal de recuperar les forces. Un cop hàgiu menjat, podreu marxar amb la nostra benedicció més sincera.

En Ponç i en Lluc van baixar, doncs, a les dependències del cos de guàrdia on van poder comprovar que les penúries de Mediona eren ben reals. El dinar va consistir tot just amb unes sopes de verdures amb plats i culleres de fusta, una mica de pa amb formatge i mig got de vi negre i fort que va servir per arreglar una mica el tiberi tan minso.

Era primera hora de la tarda quan van disposar-se a emprendre la tornada. Tenien el temps just per no arribar de nit, segons els càlculs d'en Lluc. Abans van encarregar al cap de guàrdia que fes arribar al senyor de Mediona el seu agraïment per l'acollida i les atencions que havien rebut. També li van fer palès que digués que farien el possible per comunicar la negativa al comte de Barcelona de la millor manera possible.

Tot seguit, van recollir la somera als estables del castell. La bèstia va estar força contenta de veure'ls, tenia molt bon aspecte. Semblava que les atencions que donaven a Mediona als equins eren més acurades que les que rebien els humans. Amb tots els estris a lloc, doncs, van emprendre el camí cap a Rivus de Berilas.

Portaven mitja hora de caminada quan, de sobte, en Lluc va fer un senyal al germà Ponç indicant-li que no digués res.

—Algú ens segueix —va xiuxiuejar al religiós—. Aneu caminant, que jo em quedaré a la rereguarda per estar-ne segur.

—Aneu amb compte —va reclamar en Ponç— i, si us plau, no us allunyeu, perquè sense la vostra companyia soc massa vulnerable.

Van continuar una curta estona junts fins que un indret amb pendent els va permetre dur a terme la maniobra planejada sense riscos que fos detectada pels seguidors furtius. En Ponç avançà muntat damunt la somera a pas lent i en Lluc es va quedar enrere amagat darrere un arbust de boix.

Al cap de poca estona, en Lluc va sentir soroll de passes. Tot seguit, dos homes tapats amb unes capes negres i armats amb espasa i espasí van passar per davant dels arbustos on s'havia amagat. A en Lluc se li va fer estrany que portessin armes blanques de qualitat, ja que no era gens corrent que els bandolers disposessin d'aquell armament, el més freqüent eren ganivets d'ús quotidià. Els va anar seguint per assegurar-se de les seves intencions i de passada estudiar la manera de neutralitzar-los sense posar-se en massa perill. Sabia que havia d'actuar ràpid abans no s'adonessin de la seva absència i l'ocasió no es va fer esperar.

En cert moment, el camí es va fer costerut i estret. Això va obligar els dos perseguïdors a caminar en fila d'un, moment que en Lluc va aprofitar per acostar-se al de darrere. Va agafar una pedra grossa i arrodonida del costat del camí amb les dues mans i va etzibar-li un cop contundent al cap. L'acció va ser ràpida i silenciosa. L'home va caure sense sentit immediatament. Malgrat la mínima fressa, el seu acompanyant, a qui tenia a dues passes davant seu, es girà sobresaltat amb el temps just de veure com una massa enorme, que no era altre que en Lluc, se li tirava a sobre i el deixava immobilitzat amb un parell de manotades. No va tenir ni temps de treure l'espasí.

Els crits i el soroll de l'última escamesa van fer tornar en Ponç esglaiat cap al lloc d'on provenien. S'imaginava el pitjor dels escenaris. Havia deixat lligada la somera a una alzina i venia armat amb el seu bastó de castanyer alçat per si havia d'intervenir

de manera contundent. Déu no ho vulgui, es va dir. L'escena que es va trobar, però, va ser ben diferent del que s'havia imaginat. En Lluç tenia immobilitzat un dels homes clavant-li el genoll a l'esquena i li estava lligant les mans amb un cordill d'esparg. Un segon home jeia estabornit a poques passes d'ells amb tot de sang a la closca.

—Vet aquí un parell de malparits que ens volien fer la pell, germà Ponç. Ajudeu-me a lligar aquest cabronàs abans no es desperti el seu còmplice.

Un cop van tenir controlat i desarmat el malfactor, van reanimar amb aigua el que havia quedat estabornit. La ferida que tenia al cap era escandalosa per la quantitat de sang que havia sortit, però no era greu, encara que pel seu aspecte pogués semblar el contrari. Quan els dos pinxos es van refer, va començar per part d'en Lluç un interrogatori força contundent, amb l'esglai d'en Ponç, que no estava gens habituat a les situacions d'aquell tipus. La violència que el noi emprava era força intimidatòria.

La tossuda actitud dels presoners a restar sempre muts els va decidir a portar-los cap al mas d'en Tomàs per fer l'interrogatori amb més tranquil·litat i, si era necessari, amb més fermesa. En Ponç tenia el convenciment que la seva actitud canviaria si podia fer entendre a aquell parell de bandolers de la gravetat d'atacar un enviat del comte de Barcelona i de l'abat de Sant Cugat. Potser d'aquella manera podrien treure'n el perquè de tot plegat. Van guardar les armes dels dos assaltadors a les sàrries de la somera i empengueren de nou la marxa.

Van seguir el camí tan de pressa com van poder. L'impediment dels dos presoners no els retardà pas gaire, però sí de manera suficient com perquè la impaciència per arribar els fes atiar el pas de valent. El capvespre començava a allargar les ombres i no era gens convenient arribar de fosc a Rivus de Berilas, principalment perquè donaria massa oportunitats als dos malfactors d'intentar alguna mena de tretxa per escapar.

Van arribar a Rivus de Berilas just quan el sol s'havia fos a l'horitzó. En Tomàs, la Bruna, en Tomeu i la Júlia els esperaven feia

estona. Quan van veure arribar el seguici, es van esglaiar i van començar a fer tota mena de preguntes un cop van ser dins de casa. Les explicacions de les aventures passades es van allargar i, encara que van simplificar tot el que van poder, la conversa els va portar més enllà de l'hora de sopar. El cansament feia estralls a tothom.

–Hauríem de descansar. Ha estat un dia dens i mogut –va dir en Ponç tot dirigint-se a en Tomàs, que com a amo de la casa havia de disposar què fer i com fer-ho.

En Tomàs va decidir que, havent sopat, en Lluc, el germà Ponç i els presoners dormirien a la cabana de vora el riu. Al matí ja decidirien què feien amb els presoners, a qui deixarien lligats de mans i peus. Havien d'assegurar-se que no farien cap malifeta, ja que el cansament de tots plegats no els permetria de vetllar-los.

La nit va passar sense entrebancs. Van dormir tots ben profundament i, un cop llevats i després d'un ràpid refrigeri, en Ponç, en Tomàs i en Lluc van voler continuar interrogant els presoners.

–Sou conscients del que estàveu fent, malparits? Sabíeu que estàveu seguint un home enviat pel comte de Barcelona? –va reprendre l'interrogatori en Lluc amb mala bava. Havia agafat el que havia rebut el cop al cap per les solapes i l'havia aixecat de terra com si fos una ploma.

–No..., no..., no en sabíem res, d'això, nosaltres –va quequejar el desgraciat intentant fer una mena de somriure de dents negreses—. Nosaltres tan sols complíem ordres del senescal del senyor de Mediona. Us havíem de seguir d'amagat i prou.

–I si només ens havíeu de seguir, per què anàveu armats fins a les dents? –va retreure'ls llavors en Ponç.

–El senescal ens va dir que éreu gent perillosa, senyor.

En Ponç i en Lluc no donaven crèdit a les paraules que sentien. El senescal del senyor de Mediona els feia seguir per alguna raó que de moment no entenien. Era evident, doncs, que la negativa

d'acatar les ordres del comte de Barcelona era més que ferma. Haurien de pensar què fer amb els presoners.

—Crec que el més adequat serà marxar al més ràpidament possible a Sant Cugat per donar coneixement dels fets a l'abat Gotmar —va concloure en Ponç—. Hauria de ser ell qui decidís la manera d'informar el comte de Barcelona.

—La decisió l'heu de prendre vós, però crec que segur que seria el més encertat —va confirmar en Tomàs.

Tot seguit es van plantejar la millor manera d'emprendre el camí. Van resoldre que el germà Ponç marxaria acompanyat d'en Lluç i que s'emportarien els dos presoners per explicar de primera mà i amb tots els matisos els esdeveniments tant a l'abat Gotmar com al comte Sunyer, si feia falta. També van decidir que si a Rivus de Berilas rebien la visita dels homes del senyor de Mediona, els farien palesa la seva estranyesa de no saber res d'en Lluç de feia dies. La sortida cap a Sant Cugat seria l'endemà ben aviat aprofitant l'albada.

En conèixer les noves intencions del seu amo, en Lluç va remoure's inquiet. Anar a Sant Cugat ja eren figures d'un altre paner. No sabia quant de temps estaria fora, però segur que seria un temps llarg. Havia de resoldre la incertesa de no saber què pensava la Júlia d'ell i si havia endevinat les seves angúnies. A en Lluç, el que més el neguitejava era la certesa d'estar molt de temps sense veure-la. Va sortir de la cabana de vora el riu i es dirigí a treballar la terra de davant la casa d'en Tomàs amb l'esperança que la noia en sortís en qualsevol moment per parlar-hi.

No va ser fins a mig matí que la Júlia va aparèixer a la porta de la casa tota atrafegada carregant el cabàs amb què portaven la llenya fins a la llar. En Lluç la va seguir cap al llenyer. Un cop allà, s'hi va dirigir mirant de no espantar-la.

—Què em dius de tot això, Júlia? —va dir-li posant la veu més dolça que va poder. Malgrat això, la noia va tenir un sobresalt en sentir la seva veuarra a l'esquena—. Sembla ser que hauré d'acompanyar el *flare* fins a Sant Cugat per portar els malfactors a la justícia.

–Ai, no ho sé, Lluc –va contestar ella enrojolada–. Això és el que més t’amoïna?

–No –va respondre en Lluc mirant-la directament als ulls–. El que no em deixa viure és pensar el temps que estaré lluny del teu costat i que no et podré veure ni gaudir del teu somriure.

–Ai, per favor, Lluc. Quines coses que dius –va respondre ella escolant-se rere la pila de llenya que el seu pare emmagatzemava amb precisió.

–No t’amaguis, Júlia. Digue’m alguna cosa, no em deixis així.

Quan la noia va creure que ja s’havia recuperat de l’ensurt per les paraules d’en Lluc, va tornar a sortir i se’l va quedar mirant.

–Suposo que a mi també em sabrà greu no veure’t durant tant de temps. Però no em mouré d’aquí, ja ho saps. Quan tornis, m’hi trobaràs.

A en Lluc, aquelles paraules li van semblar una declaració d’intencions més que palpable.

–Em dones una gran alegria, Júlia –va contestar entusiasmat el serf–. Pensaré en tu a cada instant fins que ens trobem de nou.

En Lluc va tornar cap a l’hort del mas més content que un gínjol, però intentant dissimular. No volia que de moment en Tomàs sospités res. Ja tindrien temps a la tornada per posar les coses en clar. La vinguda del prior Ponç havia forçat un fet que sense les circumstàncies ocorregudes no s’hauria produït tan ràpidament.

Títol original: *Terra de marca*
©Jaume Font i Jordi Romeu, 2019
Primera edició: octubre de 2019
Publicat per Editorial Gregal. Terracel, scp

Segona edició: març de 2020
© Pagès Editors, S L, 2020
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat

ISBN: 978-84-1303-187-3
DL: L 255-2020

Aquest llibre ha estat publicat gràcies a l'ajuda de:

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.